

Dijital Okuryazarlık

Yazarlar: Daniijela Birt, Jadranka Brkić-Vejmelka, Ines Cvitković Kalanjoš

Dijital Okuryazarlık genellikle 21. yüzyıl için temel becerilerden biri olarak kabul edilir. Eğitim bağlamında, öğretimde yalnızca dijital araçların kullanımını içermekle kalmaz, aynı zamanda öğretim sürecini iyileştirmeyi ve öğrencilerin bilgilerinin edinilmesini ve genişletilmesini kolaylaştırmayı amaçlayan yaratıcılığı geliştirme amacına da hizmet eder. Canlı olarak gerçekleşen öğrenme sürecinin yerine geçmediği gibi yazılı sözün de yerine geçmemelidir. Dijital okuryazarlığın, öğretim süreci sırasında ve dışında, öğretmenlerin ve öğrencilerin meşgul çalışmalarını açması ve etkinleştirmesi düşünülmelidir. Dijital Okuryazarlık, dijital araçların nasıl kullanılacağı bilgisine ek olarak, "doğru" araçları seçme bilgisini ve kesinliğini de ifade eder. Dijital bağlamda güvenli ortam yaratmak, öğretmenlerin öğretim sürecine dahil olan öğrenciler için olduğu kadar, bilgiyi sınıf dışında kullanmaları için de yaratabilecekleri bir şeydir.

Ne Hakkında

Dijital aracın uygulamasıyla başlamak için Dijital Okuryazarlık kavramını okumanızı öneririz. Kavram, dijital okuryazarlığın genişliğini anlamak için önemli olan diğer kavramlarla iç içe geçecek ve aynı zamanda dijital okuryazarlığın medya okuryazarlığı ve diğer eşanlamlı terimlerden nasıl ayrı olduğu hakkında size fikir verecek şekilde yazılmıştır. Dijital okuryazarlığın, yazılım becerilerinin yanı sıra İnternet'teki içeriğin güvenli bir şekilde nasıl kullanılacağına ilişkin "yumuşak" becerileri de içerdiği sürekli olarak hatırlatılmalıdır.

Deneyin

Dijital Okuryazarlık, yalnızca yayımlanan medya içeriğine erişim anlamına gelmez. Daha da önemlisi, içeriği analiz etme, değerlendirme ve içerik oluşturma becerisini içeren bilgidir. Buna göre, konularınızda dijital okuryazarlık konusunu öğretirken kullanabileceğiniz örnekler önereceğiz. Örneğin Hırvatça bağlamında, medya okuryazarlığı Hırvatça dil dersine aittir, ancak okul yılı boyunca yalnızca birkaç saatle sınırlıdır. Diğer bağlamlarda bu tür ve karşılaştırılabilir okuryazarlık biçimlerini öğretmeye yönelik benzer politikaların olması mümkündür.

Örnek 1:

digitclue.net'te Dijital Okuryazarlık kavramını okuyun. Dijital cehaletin ne olduğunun farkında olmayan bir insan düşünün. Okuduğunuz materyale göre Word, Power Point veya ortak bir araç

(Google Docs, MS Teams) kullanarak o kişiye çevrimiçi ortamda kişisel bilgilerini nasıl koruyabileceğine dair kısa talimatlar yazın.

1. Kendinizi dijital okuryazar olarak görüyor musunuz? Sizi dijital okuryazar yapacak beş beceri yazın.

2. Diğer kişilerin bilgilerini çevrimiçi olarak paylaşma ve gönderme ile ilgili etik konuları tartışın.

Örnek 2:

Öğrencilerden aşına oldukları diğer okuryazarlık türlerini listelemelerini ve kısaca tanımlamalarını isteyin. Diğer okuryazarlık türlerini dijital okuryazarlıkla karşılaştırmaya çalışın. Belirli bir okuryazarlık türü ile dijital okuryazarlık arasındaki benzerlikler ve farklılıklar hakkında tartışın. Ek olarak öğrencilerle bir egzersiz yapın.

Birlikte bir İnternet tarayıcısı kullanarak belirli bir konu hakkında bilgi bulmaya çalışın ve ardından aynı şeyi okul kütüphanesindeki kaynakları kullanarak yapın. Topladığımız bilgileri karşılaştırın.

- Öğrencilerle internette bilgi aramak için hangi kaynakları kullandıkları hakkında konuşun. Bazı örnekler versinler. Aynısını kütüphanedeki kaynaklar için de yapın. Bunu yaparken yaşadıkları sorunlar hakkında onlarla konuşun. Her birinde ayrı ayrı somut bir cevap almayı başarıyorlar mı? Topladıkları bilgileri karşılaştırmak ve kontrol etmek için her ikisini de kullanıyorlar mı?

Öğrencileri çiftlere ayırın. Onlardan dijital okuryazarlığın ne olduğu hakkında bir bilgi aramalarını isteyin. Biri Google/Yahoo kullanarak arama yapacak, diğeri ise görünmez web'de (InfoMine, WolframAlpha kullanarak) belirli bir aramayı kullanabilir. Verilen sonuçları karşılaştırın. Bu alıştırmayı farklı sorularla birkaç kez tekrarlayabilirler. Öğrencilere Google ile InfoMine/ WolframAlpha arasında herhangi bir fark olup olmadığını sorun ve onlara isim vermelerini sağlayın.

Örnek 2a:

Öğrencilerle en çok kullandıkları internet arama motoru hakkında konuşun, muhtemelen Google'dır. Nerede ve nasıl kullanıyorlar, onlara orada buldukları her şeyin güvenilir bilgi olup olmadığını veya orada buldukları bilgileri ek olarak kontrol edip etmediklerini ve ne şekilde kontrol ettiklerini sorun. Bilgi almak isterlerse bir an önce internette arama yapabileceklerini mi sanıyorlar? Bir seminer veya başka bir tür iş yapabilmek için bu yeterli mi? Ders

kitaplarındaki bilgiler güvenilir mi? Televizyondan edindikleri bilgiler güvenilir mi? Hangi bilgi kaynağının en güvenilir olduğuna karar verebilir misiniz ve neden?

Öğrenciler Google'ın sahip olduğu tüm hizmetleri biliyor mu, Gmail, Google maps, Google earth, Google translate, Google Meet vb.'nin ne olduğunu biliyor mu? Bu zamana kadar bir kere bile kullandılar mı?

Google çevirmeni ile tanışalım. Oradan aldığımız çeviri güvenilir mi? Bir cümle seçin ve İngilizce'den kendi dilinize ve ardından İngilizce'den başka bir yabancı dile çevirin. Ortaya çıkan çevirileri karşılaştırın ve belirli çeviri hatalarının neden oluştuğunu düşünün. En az hata hangi dilde göze çarpıyor? Sonuçları gruplar içinde sunun ve karşılaştırın ve Google Translate'e en çok ne zaman, ne ölçüde ve hangi dilde güvenebileceğimizi birlikte düşünün. Bilgileri listelerken ve paylaşırken Padlet'teki çevrimiçi paneli kullanın.

Örnek 3:

Öğrencilerle anahtar kelimeler konusunda çalışın, web'de bilgi aramanın bazı durumlarda uygun anahtar kelimeyi "seçmedikleri" gerçeğiyle sınırlı olduğunu açıklamaya çalışın. Ve bazen İnternet'in açık alanında bir anahtar kelime seçmek onları taraflı, yanıltıcı ve kısmi içeriğe götürebilir. digitlclue.net sayfasındaki her kavram için beş anahtar kelime yazmalarını isteyin (Kapsayıcılık, Dijital Kültür, Dijital Okuryazarlık, Dijital Dönüşüm, Dijital yaş farkı, Dijital Uçurum, Dijital Cinsiyet Uçurumu, Dijital Kuir Uçurumu, Dijital Hikaye Anlatımı, Dijital Dünya Yapımı, Siberetik, dijitalleşme). WordSift dijital aracının yardımıyla "kelime kullanımına dayalı bir kelime balonu" oluşturun. Sözcüklerin, tek tek sözcüklerin nasıl kullanılacağı hakkında bilgi içeren mini-dijital veritabanlarına dönüştürüldüğü etkileşimli bir balon olarak tasarlanmıştır. Web eş anlamlılar sözlüğü kelimesiyle bağlantılıdır. <https://wordsift.org/>

Meslektaşınıza Söyleyin

Öğrencilerinizle çalışarak oluşturduğunuz örnekler, her halükarda grubunuzdaki meslektaşlarınızla paylaşılabilirsiniz, ancak DigitClue Web Sitesindeki Dijital İçerme Haritası aracılığıyla paylaşmanızı öneririz. D.I. Harita bir dünya haritasıdır, kendi projelerinizi, materyallerinizi, fikirlerinizi girebilir ve kendi ülkelerindeki dijital okuryazarlık hakkında yorum bırakabilirsiniz.

Daha Fazla Düşünme

Bu bölüm sizi bir adım öteye götürerek, öğrencilerinizle birlikte yaşadığınız ve yarattığınız bağlamın tamamen dışında düşünmenizi sağlayacak şekilde hayal edilmiştir.

- 19. yüzyılda yaşayan bir insanı düşünün, ona dijital okuryazarlığın ne olduğunu anlatabilir misiniz? Dijital okuryazarlığın kapsamını açıklamak için kullanabileceğiniz kelimeleri düşünebilir misiniz?
- Dijital okuryazarlığı kr bir kişinin bakış açısıyla düşünün ve onun için dijital okuryazar olmanın ne anlama geleceğini düşünün.